T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018 / 478
KARAR NO : 2018 / 462
KARAR TR : 24.9.2018

ÖZET : Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünde usta öğretici olarak çalışırken emekliye ayrılan davacının, kıdem tazminatının ödenmesi istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. Ç. K.
Vekili : Av.İ.E.
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. E. S.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; müvekkilinin, davalı Bakanlık bünyesindeki Tonya Halk Eğitim merkezi Müdürlüğüne bağlı olarak 1983-2012 tarihleri arasında, hizmet akdi ile kadrosuz mevsimlik işçi statüsünde usta öğretici olarak çalıştığını; sigortasının ödendiğini, tatil dönemlerinde usta öğreticilerin sigortaları ödenmediğinden müvekkilinin dışarıdan da sigorta primi ödeyerek SGK'dan emekli olduğunu, buna rağmen fiilen çalışmış olduğu günler için kıdem tazminatını alamadığını ifade ederek; fazlaya ilişkin haklarının saklı kalması kaydı ile şimdilik 3.000,00.TL kıdem tazminatının emeklilik nedeniyle işten ayrıldığı tarihten itibaren mevduata uygulanan en yüksek faizi ile birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle 4.10.2017 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

TONYA ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ (İŞ MAHKEMESİ SIFATIYLA); 12.4.2018 gün ve E:2018/14, K:2018/40 sayı ile, "(…)Trabzon 3. İş Mahkemesi tarafından verilen yetkisizlik kararı neticesinde mahkememiz esasının yukarıda belirtilen sırasına kaydı yapılan dosyanın incelenilmesinde, davacı vekili dava dilekçesinde özetle, davacının Tonya Halk Eğitim Merkezi bünyesinde usta öğretici olarak çalıştığı ve emekli olması neticesinde Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünde çalışmış olduğu döneme ilişkin kıdem tazminatını alamadığından bahisle tazminat isteminde bulunmuştur.

Dava dilekçesi davalı tarafa tebliğ edilmiş ve davalı tarafça süresinde cevap dilekçesi sunulmuş olduğu böylelikle dilekçeler teatisinin tamamlanmış olduğu ve 12/04/2018 tarihinde ön inceleme duruşmasının yapılmış olduğu görülmüştür. Mahkememizce yapılan ön inceleme duruşmasında öncelikle dava şartları bakımından 6100 Sayılı HMK'nın 114 vd maddeleri gereğince yapılan incelemede davacının davasına konu talebin idari yargının görev alanına girmiş olduğu tespit edilerek dosyanın esasına girilmemiştir. Şöyle ki; 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesi uyarınca İş Kanununa göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya iş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözüm yeri iş mahkemeleridir. Davacının dışarıdan ücretli usta öğretici olarak İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün istemi ve Valiliğin onayı ile görevlendirildiği, davacıya ücretlerinin 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 89.maddesine uygun olarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan kararlar uyarınca Maliye Bakanlığınca belirlenen ders ücretleriyle ödendiği anlaşılmaktadır. Davacının sosyal güvenlik hukuku yönünden Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamında olması iş sözleşmesi ile çalıştığını göstermez. Davacı 657 sayılı yasanın 89. maddesinde belirtilen statü içinde ve Valilik onayı ile görevlendirilmiştir. Davacı ile davalı arasında iş sözleşmesi bulunmamaktadır. Taraflar arasındaki ilişkinin statü hukukuna tabi olduğunun kabulü gerekir. Aradaki hukuki ilişki iş sözleşmesi, bir başka anlatımla işçi-işveren ilişkisi olarak nitelenemez bu hukuki ilişkinin çözüm yerinin Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 18/01/2017 tarihli 2015/9-736 esas 2017/25 karar sayılı Yargıtay ilamı gereği idari yargı mahkemeleri olduğu kanaatine varılarak aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere,

1-Davanın yargı yolu nedeni ile usulden REDDİNE..." karar vermiş, bu karar istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, müvekkilinin fiilen çalıştığı sürelere karşılık olarak 1.000,00 TL kıdem tazminatının emekli olduğu tarihten itibaren en yüksek mevduat faizi uygulanmak suretiyle ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

TRABZON İDARE MAHKEMESİ; 14.5.2018 gün ve E:2018/627 sayı ile, "(…) 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na 8.5.2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5754

sayılı Kanunun 68. maddesiyle eklenen "5434 sayılı Kanuna İlişkin Geçiş Hükümleri" başlıklı Geçici 4. maddesinin 1. fıkrasında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanun'a göre aylık, tazminat, harp malullüğü zammı, diğer ödemeler ve yardımlar ile 8.2.2006 tarihli ve 5434 sayılı Kanun'un 1. maddesine göre ek ödeme verilmekte olanlara, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanunda kendileri için belirtilmiş olan şartlara haiz oldukları müddetçe bunların ödenmesine devam olunacağı; 5. fıkrasında, bu madde kapsamına girenlerin aylıkların bağlanması, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ilgi devamı, ihya ve borçlanmaları, diğer ödemeler ve yardımlar ile emeklilik ikramiyeleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı kuralları yer almış "Uyuşmazlıkların çözüm yeri" başlıklı 101. maddesinde de, "Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür." kuralına yer verilmiştir.

5510 sayılı Kanunun 101 nci maddesinde yer alan "...bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararıyla (RG. 25.1.2012, Sayı: 28184) davayı redle sonuçlandırmakla birlikte; söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa ışık tutacak şekilde şu gerekçeye dayandırmıştır: "...5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir... Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır..."

Dava dosyasının incelenmesinden, davacı tarafından 1983-2012 yılları arasında Tonya Halk Eğitim Merkezi'nde usta öğretici olarak görev yaptığından bahisle fiilen çalıştığı sürelere karşılık olarak 1000,00 TL kıdem tazminatının emekli olduğu tarihten itibaren en yüksek mevduat faizi uygulanmak suretiyle ödenmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bakılan davada, UYAP ortamında yapılan araştırmada davacının 30.04.2012 tarihine kadar Tonya Halk Eğitim Merkezi bünyesinde biçki ve dikiş kurslarında usta öğretici olarak çalıştığı, 15.06.2012 tarihi itibariyle emekli aylığı almaya başladığı, davacının 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu kapsamında çalışmasının bulunmadığı ve 5510 sayılı Kanunun 101. maddesi uyarınca davacının kıdem tazminatı ödenmesi talebinin adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Mahkememizin görevine girmeyen ve Tonya Asliye Hukuk Mahkemesi'nce (İş Mahkemesi sıfatıyla) görevsizlik kararı verilen bu davada görevli mahkemenin belirlenmesi için dava dosyasının 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesince bir karar verilinceye kadar yargılamanın ertelenmesine…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Turgay Tuncay VARLI'nın katılımlarıyla yapılan 24.9.2018 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da temin edilmek sureti ile 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Tonya Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünde usta öğretici olarak çalışırken emekliye ayrılan davacının, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 1.000,00-TL kıdem tazminatının faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 2. maddesinde "Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu kanuna göre sigortalı sayılırlar…" denilmiş, aynı Yasanın "Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri" Başlıklı 134. maddesinde, "Bu kanunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür" hükmüne yer verilmiş; 506 sayılı yasa hükümleri 01.10.2008

tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. 5510 sayılı Kanunun 3.maddesinde; kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişi sigortalı olarak tanımlanmış; 79.madde ile başlayan Dördüncü Kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiş; 101. maddesinde "Bu kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür" denilmiştir.

Öte yandan, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 1.maddesinde, Kanunun amacının, işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemek olduğu belirtilmiş; "İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi" hususuna Kanunun 8.maddesi ve devamında, kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlara ise Kanunun değişik maddelerinde yer verilmiştir.

Diğer taraftan; 12.10.2017 gün ve 30221 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren, 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun;

"İş mahkemelerinin kuruluşu" başlıklı 2. maddesinde,

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.

(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır." denilmiş,

"Dava şartı olarak arabuluculuk" başlıklı 3/1. maddesinde;

" (1) Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır..." denilmiş,

"Görev" başlıklı 5. maddesinde;

" (1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncümaddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar" denilmiştir.

Aynı Kanun'un "Geçici Hükümleri" başlıklı Geçici 1. maddesinde;

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir. " hükmüne yer verilmiştir.

Dosya kapsamında yapılan incelemede; davacının Tonya Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğübünyesinde 1983-2012 tarihleri arasında usta öğretici olarak çalıştığı, 15.6.2012 tarihi itibariyle emekli aylığı almaya başladığı; davanın, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 1.000,00-TL kıdem tazminatının faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

Davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen kıdem tazminatının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Trabzon İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Tonya Asliye Hukuk Mahkemesinin (İş Mahkemesi Sıfatıyla); 12.4.2018 gün ve E:2018/14, K:2018/40 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Trabzon İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Tonya Asliye Hukuk Mahkemesinin (İş Mahkemesi Sıfatıyla); 12.4.2018 gün ve E:2018/14, K:2018/40 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 24.9.2018 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Turgay Tuncay
AYDIN	TUNÇ	VARLI